

prišli so v korist kmetu, in sicer bolj v korist kmetskemu ljudstvu kakor učiteljstvu samemu, ki je doslej bilo borno plačano. Z veseljem in radostjo torej pozdravljam, da se je danes, dasiravno še nismo na vrhuncu, stvar obrnila na boljše in da imamo danes priliko izdatno zboljšati stanje prepotrebne stanú, to je učiteljskega stanú. (Živahno odobravanje na galeriji.) (Dalje prih.)

Katere lastnosti gôji učitelj-vzgojitelj?

(Spisal Jos. Korošec.)

(Dalje.)

Gorečnost pa naj se razširja a) na lastno osebo učiteljevo in na njegovo nadaljnjo izobrazbo. Žal, da se dobe še učitelji, ki mislijo, da so dobili z dekretom ali s usposobljenostnim izpričevalom celega gospoda in dresirajo mehanično otroke po metodi, ki mislijo le sami, da je najboljše. Tako se je delalo, se še in se tudi bo. Nihče ne more zahtevati od učitelja, da bi bil učenjak in v vseh znanostih prav dobro podkovan, vendar pa se sme po pravici terjati od vsakega, da je izurjen v predmetih, ki jih šteje v lastno stroko, da si docela prilasti razne metode in napreduje z duhom časa. V resnici marljiv učitelj bodi sličen neutrudno nabirajoči bučeli, katero kaže tolikokrat otrokom v zgled marljivosti. Poiskal si bode sredstev, da bo učni predmet otrokom prav lahek, prijeten in koristen, da bo otrokom blažil srca. Vrt pa, kjer rasto take cvetke, ki mu dajo takšen med, so gotovo pametno in modro zbrani pripovedni spisi, prijateljsko posvetovanje s tovariši, lastno premišljevanje in izkušnje, kakor tudi pridno občevanje z olikanci. b) Učitelj bodi goreč tudi v šoli! Ako vidijo učenci, da se učitelj sam tudi zanima za učni predmet, da ima veselje do njega, so ukaželjni in pazljivi, nobena beseda jim ne uide brez koristi. Ob gorečnosti učiteljevi se ogrejejo tudi otroci. Drugače pa je, če otroci zapazijo, da učitelju ni veliko do učnega predmeta; ako vidijo, da je učitelj zadovoljen, da je le lep opisni zvezek popisan, ne zmeni se pa nič, kako je spisan; ako vidijo, da učitelj ni nejevoljen, ako ni računski naloga prav izdelana; ako zapazijo, da se pravopisna ali spisna naloga brez popravka dene „ad akta“; ako zapazijo, da je učitelju malo do tega, ali dobro in prav bero, ali pa tudi ne, da le bero, učitelj pa med tem piše in si postavi učenca-korektorja, da pazi, kako se bere itd. — v taki šoli je dosti mazačev, nepazljivcev, zaspancev in lenuhov.

Učna gorečnost učiteljeva pa ne sme biti le v vpitju, trkanju, ropotanju, ne v vihtenju leskovega olja, ali celo v deljenju spominkov pridnosti, ne v preobložbi učnih predmetov, ne v hitrici predavanja itd.; temveč obstoji naj v tem, da se predava resno, vestno, pazljivo, primerno in postavno. Učitelj prihajaj točno v šolo, ne podajšaj brez vzroka nikdar učnega časa, zahtevaj točno naloge, grajaj vsako napako, pohvali dobro delo in pridne učence in ne prizanašaj lenuhu in zaspancu; kaži vedno resnost in brezobzirnost, da polagaš veliko vrednost na naloge in pridnost učencev. Če ravnaš tako, bode v šoli vladala gorečnost do učenja. Da pa ne bode učencev utrudila gorečnost, naj se pridruži še veselost.

Veselost je življenski element otrok. Ali nam ne povedo tega že prijazne oči, smehljajoči obrazki in vse otrokovo vedenje?

Neodpustljiva ostrost učiteljeva je, če ostrašijo njegovi čemerni, zamerljivi pogledi otroke. Njih srca se krčijo v žalostni bolesti, če zapazijo, da se vračajo ljubeznjivim pogledom čemerni pogledi učiteljevi.

Kaj stôri, da ostane otrok bister in vesel? Gotovo prav malo. Priljudna beseda, prijazen pogled, lahen nasmehljaj, zadovoljno pritrjevanje z glavo, pravično priznanje pridnosti naredi učenca v šoli srečnega, zadovoljnega in veselega. (Konec prih.)

O pravopisju v slovenski ljudski šoli.

(Spisal Janko Leban.)

(Dalje.)

Rekel sem, da učitelj narekuj iz čitanke. A zdaj povem še več: Čitanka bodi sredotočje jezikovnega pouka, kot taka pravi evangelij za pravopisje. Morda mislite, da pretiram? Da čujemo, kaj pravi Kehr: Das in den Händen der Kinder befindliche Schul- respec. Lesebuch ist die Grundlage ihrer Orthographie; denn nicht die Grammatiker, sondern die Klassiker sind in Sachen der Sprache die oberste Autorität. „Schreibe das Wort, wie du es im Lesebuche gedruckt siehst“, das ist die Regel, von der wir nicht abweichen dürfen.

Glede te točke mi je pisal g. p. St. Škrabec: „Kar navajate iz Kehrove metodike, to ima nekaj pravega, nekaj nepravega v sebi. V ljudski šoli se gotovo nima učiti kaka višja lingvistika. Po pravici se torej pravi: „Schreibe das Wort, wie du es im Lesebuche gedruckt siehst.“ Ne morem pa pritrčiti stavku: nicht die Grammatiker, sondern die Klassiker sind in Sachen der Sprache die oberste Autorität. Če imamo pri nas kakega klasika, bil bi menda Prešeren, in vendar ne bomo pisali dandanes, kakor je on pisal. Najvišja avtoriteta za šolo je splošna raba dotičnega časa.“

Kdor je torej pričakoval, da bodem n. pr. na dolgo in široko razjašnjeval, katera oblika je boljša: *uspeh* ali *vspeh*; *ljubeznjiv* ali *ljubezniv*; *daljnji* pot ali *daljni* pot; *še*, *uše* ali *vše* et cum gratia ad infinitum: — ta se je motil docela. Nam je najprej treba vzornih čitank, in to ne le glede vsebine, nego tudi glede jezika; potem nam bode šele možno govoriti o kakem resničnem napredku v pravopisju. Ob takih čitankah pa, kakoršne imamo sedaj, ko v njih vse mrgoli „srednješolske modrosti“, a v njih zaman iščeš mnogo beril, ki bi prijala srcu in umu naše mladine; ob čitankah, v katerih vlada nedoslednost v pravopisju, obilica slovniških pogreškov in tema tiskovnih spačkov, kar posebno moti in ovira pouk: — ob takih čitankah moram pač zaklicati z nesmrtnim Dantejem: „Lasciate ogni speranza!“ — v tem pogledu namreč, da se s takimi čitankami ne bode uspešno gojil jezikovni nauk, torej tudi pravopisje ne. Po mojem mnenju bi se morala potruditi učiteljska naša „Zaveza“, da pošlje ministerstvu prošnjo, naj bi se naše čitanke preustrojile ne le glede vsebine, nego tudi jezika.*) Res je, da naš pravopis še ni ustanovičen; vendar bi morala vsaj v naših čitankah vladati v tem obziru doslednost. Poslušajte, kaj mi v tem obziru piše sloveči naš pater Stanislav Škrabec: „Doslednost je v pravopisu seveda prva potreba; šolske knjige naj bodo, kar se da, vse v enakem pravopisu, ki naj ne

*) Po ljudskih šolah naj se uvede „Drugo berilo in slovnica“, sestavila M. Josin in E. Gangl — ko bode knjiga potrjena. Uredn.

zaostaja preveč za sploh sprejetim, ali naj se tudi ne prenagli. Najnovejša moda ni zmirom najboljša. Te zlate besede naj bi uvaževal posebno oni gospod, ki bode popravljajal jezik v naših prihodnjih čitankah. Ako se ne motim, je za to važno delo namenjen g. prof. Jos. Stritar, od kogar se smemo nadejati, da pravo ukrene.

Preidem k drugemu delu svoje naloge: k podrobnemu učnemu načrtu za pravopisje v slovenskih ljudskih šolah. Izvolil sem si razdelitev po šolskih letih, imajoč v mislih šolo s šestletno šolsko dobo, kakoršna je na Kranjskem. Po tej razdelitvi, upam, bode vsakemu možno, si napraviti za svojo šolo poseben načrt, bodisi njegova šola že 1-, 2-, 3- ali 4 razredna, saj zakon natančno določuje, katerega šolskega leta otroci spadajo v ta ali oni razred, oziroma oddelek. —

A povem naravnost, da sem v tem obziru oral ledino! Že g. Božič je lansko leto omenil: „Ako pogledamo v normalni učni črtež in učbo (Lehrgang), najdemo, da je glede pravopisja premalo označena učna snov in učni pot.“ To je resnično! Pri zeleni mizi je pač lože pisati zahteve, nego jih dejanski izvrševati v ljudski šoli! Jaz, hoteč povoljno rešiti dano mi nalogo, nisem ležal „auf der faulen Bank“, nego sem kot pravi „Bücherwurm“ (kakor me je pred leti imenoval nekdo) predelal marsikatero knjigo, marsikateri načrt v meni znanih jezikih — ali zvečine so me puščali vsi ti spisi na — cedilu. Zatorej sem na podlagi svoje dosedanje prakse v ljudski šoli in na podlagi čitanih razprav sestavil ta podrobni učni načrt. Ugodni ali neugodni sodbi se klanjam že vnapreje, a le, v kolikor jo more kdo podpreti z neovrženimi dokazi.

Podrobni učni načrt za pravopisje.

1. šolsko leto.

1. Delitev stavkov v besede.
2. Delitev besed v zloge.
3. Delitev zlogov v glasnike.
4. Samoglasniki in tihniki (soglasniki).

(Bolje je, da rabimo v ljudski šoli izraz tihnik, češ: Tihnik je zato, ker se potihoma izgovarja; samoglasnik pa ima sam zase svoj polni, zvoneči glas.)

5. Beseda je eno, dvo- ali večzložna po tem, kolikor ima samoglasnikov. Vaje v razdeljevanju besed na zloge.

6. Prepisovanje in zapisovanje posameznih besed in kratkih stavkov vzporedno s čitanjem (vse leto).

Pri narekovanju piše učenec na šolsko tablo, vsi drugi za njim na tablice.

Opomnja. Že takoj v 1. šolskem letu opozorimo lahko otroke pri bralnem pouku o dani priliki na ločila, rekoč, da v govorjenju tu pa tam malo postanemo ali se nekoliko oddahnemo; take odmore zaznamujemo v pisavi z ločili. Taki znamenji sta vejica (,) in pika (.)

2. šolsko leto.

1. V začetku stavka (govora) pišemo z veliko začetno črko.

2. Pika (.) sklepa pripovedovalni stavek. Za piko — z veliko!

3. Vsaka beseda se piši posebe! N. pr. Ptica lepo poje (ne: Pticalpo po je).

4. Zlogi se v pisavi ločijo tako kakor v govorjenju. (Za razlogovanje rabimo znamenje „ ali pa = ali samo -).

5. V vsaki dvo- ali večzložni besedi en zlog glasneje izgovarjamo mimo drugih; pravimo, da ima naglas.

6. Znamenja naglasa so naglasnice. Te so:

a) ostrivec ali ksebnik (ker črtico k sebi potegnemo) [´] na precej dolgih zlogih; n. pr. zavíram, srcé, krepóst, glasán, (od) strahú.

b) krativec ali odksebnik (ker črtico od sebe potegnemo) [˘] na prav kratkih zlogih; n. pr. mrlíč; (je) prišél; pokòp; iskál; (na) dnù; (je) tù.

Krativec ne stoji le na zadnjem zlogu, nego tudi na predzadnjem; n. pr. nèsi.

c) strešica (znamenje, ki je podobno strehi) [ˆ] na prav dolgih zlogih, v katerih se nahaja samoglasnik o ali e. N. pr. Govóri, bódem, bèrem.

Opomnja. Jaz nisem za to, da bi s podrobnim naukom o naglasu mučili učence, niti na višji stopnji ne. Ta partija naj se vzame na kratko, ker temeljito preučevanje te točke presega otrokovo doumljivost. Saj še zrejšim razumnikom beli glave. Pesnikom je ta nauk potreben, ker morajo n. pr. vedeti, da so n. pr. razpòr — bôr; prišél — vjél; enkràt — spát . . . slabe rime z bok različnih akcentov. Prezirati pa te partije vendar ne smemo, ker nam jo predpisuje učni načrt.

7. R ima veljavo samoglasnika, kadar sledi za poluglasnim e v družbi s še kakim tihnikom.

8. Naglasnice rabimo v pesmih, če je katera beseda na nenavaden način naglašena; n. pr. listíč (nam. listič); deklè (nam. dèkle); oživljène (nam. oživljene) i. t. d.

9. Kadar se po različnem naglasu preminja besedam pomen, tedaj rabimo tudi v navadni besedi (v prozi) naglasnice, ne le v pesmih. N. pr. učí se — ūči se; odpústi — odpústi; govóri — govóri; počítí — počítí; ígra — ígrá.

(Dalje prih.)

Književnost in umetnost.

Cesar in kralj Frančišek Jožef I. V zalogi Karla Jansky-ja v Taboru na Češkem je izišla in se tudi tam kakor v vsaki knjigarnici prodaja nova 110 × 82 cm velika, v 14 barvah, z zlatom in srebrom okrašena nastenska slika Nj. Veličanstva cesarja in kralja Frančiška Jožefa I. V sredi je prelepa in natančna doprsna podoba cesarjeva. Ob straneh so zabilježeni najiminennejši dogodki in najvažnejši podatki iz njegove postavodajalne delavnosti na polju pravice, narodnega gospodarstva, industrije in ljudske prosvete. V obrobku, ki obdaja podobo, se nahajajo gradovi Nj. Veličanstva na Dunaju, v Pragi in Budimpešti, grbi vseh kronovim z letnicami, kdaj je dotična kronovina pripadla Avstriji, rodovinski grb in prapori vojske in mornarice.

Ta podoba je umetno delo v pravem pomenu besede ter najlepši okrask za šole, pisarnice in tudi zasebna stanovanja. Za šolo je obenem najboljšo učilo pri pouku v ustanovo- in domoznanstvu.

To, v vsakem oziru dovršeno sliko priporočamo slovenskim šolam kar najtopleje. Učila iz zaloge gospoda Jansky-ja so znana slovenskemu učiteljstvu ter priznana najboljše, a ta slika nadkriluje vsa druga učila. Cena slike je 3 gld., v črnem okviru 3 gld. 50 kr., po pošti 36 kr. več.

Zlati jubilej preljubega cesarja Frančiška Jožefa I., kiljubi in vodi svoje narode kot pravi oče že petdeset let. Slavnostni spis za jubilejno leto 1898. To bo naslov krasni knjigi, ki bo izšla v kratkem v zalogi g. J. Giontinija v Ljubljani in na katero že danes opozarjamo slovensko učiteljstvo, šolska vodstva in krajne šolske svete, da si jo naroče pravočasno za obdarovanje otrok povodom praznovanja cesar-

zaostaja preveč za sploh sprejetim, ali naj se tudi ne prenagli. Najnovejša moda ni zmirom najboljša. Te zlate besede naj bi uvaževal posebno oni gospod, ki bode popravljaj jezika v naših prihodnjih čitankah. Ako se ne motim, je za to važno delo namenjen g. prof. Jos. Stritar, od kogar se smemo nadejati, da pravo ukrene.

Preidem k drugemu delu svoje naloge: k podrobnemu učnemu načrtu za pravopisje v slovenskih ljudskih šolah. Izvolil sem si razdelitev po šolskih letih, imajoč v mislih šolo s šestletno šolsko dobo, kakoršna je na Kranjskem. Po tej razdelitvi, upam, bode vsakemu možno, si napraviti za svojo šolo poseben načrt, bodisi njegova šola že 1-, 2-, 3- ali 4 razredna, saj zakon natančno določuje, katerega šolskega leta otroci spadajo v ta ali oni razred, oziroma oddelek. —

A povem naravnost, da sem v tem obziru oral ledino! Že g. Božič je lansko leto omenil: „Ako pogledamo v normalni učni črtež in učbo (Lehrgang), najdemo, da je glede pravopisja premalo označena učna snov in učni pot.“ To je resnično! Pri zeleni mizi je pač lože pisati zahteve, nego jih dejanski izvrševati v ljudski šoli! Jaz, hoteč povoljno rešiti dano mi nalogo, nisem ležal „auf der faulen Bank“, nego sem kot pravi „Bücherwurm“ (kakor me je pred leti imenoval nekdo) predelal marsikatero knjigo, marsikateri načrt v meni znanih jezikih — ali zvečine so me puščali vsi ti spisi na — cedilu. Zatorej sem na podlagi svoje dosedanje prakse v ljudski šoli in na podlagi čitanih razprav sestavil ta podrobni učni načrt. Ugodni ali neugodni sodbi se klanjam že vnapreje, a le, v kolikor jo more kdo podpreti z neovrženimi dokazi.

Podrobni učni načrt za pravopisje.

1. šolsko leto.

1. Delitev stavkov v besede.
2. Delitev besed v zloge.
3. Delitev zlogov v glasnike.
4. Samoglasniki in tihniki (soglasniki).

(Bolje je, da rabimo v ljudski šoli izraz tihnik, češ: Tihnik je zato, ker se potihoma izgovarja; samoglasnik pa ima sam zase svoj polni, zveneči glas.)

5. Beseda je eno, dvo- ali večzložna po tem, kolikor ima samoglasnikov. Vaje v razdeljevanju besed na zloge.

6. Prepisovanje in zapisovanje posameznih besed in kratkih stavkov vzporedno s čitanjem (vse leto).

Pri narekovanju piše učenec na šolsko tablo, vsi drugi za njim na tablice.

Opomnja. Že takoj v 1. šolskem letu opozorimo lahko otroke pri bralnem pouku o dani priliki na ločila, rekoč, da v govorjenju tu pa tam malo postanemo ali se nekoliko oddahnemo; take odmore zaznamujemo v pisavi z ločili. Taki znamenji sta vejica (,) in pika (.)

2. šolsko leto.

1. V začetku stavka (govora) pišemo z veliko začetno črko.
2. Pika (.) sklepa pripovedovalni stavek. Za piko — z veliko!
3. Vsaka beseda se piši posebe! N. pr. Ptica lepo poje (ne: Pticalpo po je).
4. Zlogi se v pisavi ločijo tako kakor v govorjenju. (Za razlogovanje rabimo znamenje „ ali pa = ali samo -).

5. V vsaki dvo- ali večzložni besedi en zlog glasneje izgovarjamo mimo drugih; pravimo, da ima naglas.

6. Znamenja naglasa so naglasnice. Te so:

a) ostrivec ali ksebnik (ker črtico k sebi potegnemo) [´] na precej dolgih zlogih; n. pr. zavíram, srcé, krepóst, glasán, (od) strahú.

b) krativec ali odksebnik (ker črtico od sebe potegnemo) [˘] na prav kratkih zlogih; n. pr. mrlíč; (je) prišél; pokòp; iskál; (na) dnù; (je) tù.

Krativec ne stoji le na zadnjem zlogu, nego tudi na predzadnjem; n. pr. nèsi.

c) strešica (znamenje, ki je podobno strehi) [ˆ] na prav dolgih zlogih, v katerih se nahaja samoglasnik o ali e. N. pr. Govóri, bódem, bèrem.

Opomnja. Jaz nisem za to, da bi s podrobnim naukom o naglasu mučili učence, niti na višji stopnji ne. Ta partija naj se vzame na kratko, ker temeljito preučevanje te točke presega otrokovo doumljivost. Saj še zrejšim razumnikom beli glave. Pesnikom je ta nauk potreben, ker morajo n. pr. vedeti, da so n. pr. razpòr — bór; prišél — vjél; enkràt — spát . . . slabe rime z bok različnih akcentov. Prezirati pa te partije vendar ne smemo, ker nam jo predpisuje učni načrt.

7. R ima veljavo samoglasnika, kadar sledi za poluglasnim e v družbi s še kakim tihnikom.

8. Naglasnice rabimo v pesmih, če je katera beseda na nenavaden način naglašena; n. pr. listíč (nam. listič); deklè (nam. dèkle); oživljène (nam. oživljene) i. t. d.

9. Kadar se po različnem naglasu preminja besedam pomen, tedaj rabimo tudi v navadni besedi (v prozi) naglasnice, ne le v pesmih. N. pr. učí se — ùči se; odpústi — odpústi; govóri — govóri; počítí — počítí; igra — igra.

(Dalje prih.)

Književnost in umetnost.

Cesar in kralj Frančišek Jožef I. V zalogi Karla Jansky-ja v Taboru na Češkem je izišla in se tudi tam kakor v vsaki knjigarnici prodaja nova 110 × 82 cm velika, v 14 barvah, z zlatom in srebrom okrašena nastenska slika Nj. Veličanstva cesarja in kralja Frančiška Jožefa I. V sredi je prelepa in natančna doprsna podoba cesarjeva. Ob straneh so zabilježeni najiminennejši dogodki in najvažnejši podatki iz njegove postavodajalne delavnosti na polju pravice, narodnega gospodarstva, industrije in ljudske prosvete. V obrobku, ki obdaja podobo, se nahajajo gradovi Nj. Veličanstva na Dunaju, v Pragi in Budimpešti, grbi vseh kronovim z letnicami, kdaj je dotična kronovina pripadla Avstriji, rodovinski grb in prapori vojske in mornarice.

Ta podoba je umetno delo v pravem pomenu besede ter najlepši okrask za šole, pisarnice in tudi zasebna stanovanja. Za šolo je obenem najboljšo učilo pri pouku v ustanovo- in domoznanstvu.

To, v vsakem oziru dovršeno sliko priporočamo slovenskim šolam kar najtopleje. Učila iz zaloge gospoda Jansky-ja so znana slovenskemu učiteljstvu ter priznana najboljše, a ta slika nadkriluje vsa druga učila. Cena slike je 3 gld., v črnem okviru 3 gld. 50 kr., po pošti 36 kr. več.

Zlati jubilej preljubega cesarja Frančiška Jožefa I., kiljubi in vodi svoje narode kot pravi oče že petdeset let. Slavnostni spis za jubilejno leto 1898. To bo naslov krasni knjigi, ki bo izšla v kratkem v zalogi g. J. Giontinija v Ljubljani in na katero že danes opozarjamo slovensko učiteljstvo, šolska vodstva in krajne šolske svete, da si jo naroče pravočasno za obdarovanje otrok povodom praznovanja cesar-

jeve 50letnice. Knjigo bodo krasile lepe slike, ki nam kažejo najvažnejše dogodke iz življenja našega cesarja. Kaj več o tej jubilejni knjigi v prihodnjih številkah.

Krasen velikonočni pruh slovenskemu narodu!

Toli željno pričakovana knjiga „Rusko-slovenski slovar“ in „Kratka slovnica ruskega jezika“ je izšla ter se prodaja v razločno in lepo tiskanem izvodu, ki obsega 380 strani slovarja in 88 strani slovnice, le po 1 gld. 50 kr., trdo vezan pa po 1 gld. 80 kr. Po pošti 10 kr. več. Knjiga se prodaja le proti gotovini ali povzetju v „Goriški tiskarni“ A. Gabrščka v Gorici. Cena je postavljena tako nizko radi tega, da se je več proda, in da si jo morejo omisliti vsi omikanci slovenske domovine. Ker je znana reč, kako so slovarji dragi, moramo pač povdarjati, da je ta cena tako nizka, da ji ni kmalu primere. O temeljnosti slovarja in praktičnosti slovnice jamči ime sestavitelja, kateri pripravlja tudi slovensko-ruski slovar. Ta rusko-slovenski slovar je umljiv tudi Hrvatom; zato je opravičena nada, da si ga bodo naročevali. Z ozirom na tako nizko ceno ni mogoče knjige dati v komisijo drugače nego proti gotovini po odbitku 20% od prodajne cene. Slovensko-hrvaško razumništvo, duhovništvo, učiteljstvo, dijaštvo i. t. d., sezi po knjigi, da tako razširimo pot jeziku, ki ga govori nad sto milijonov Slovanov!

Zabavna knjižnica za slovensko mladino. — VII. zvezek tega lepega podjetja g. Ant. Kosija, učitelja v Središču, prinaša zopet velik broj povestic, pesemc, poučnih člančkov, smešnic in končno poleg ugank še dvoje napevov. Knjižico, ki stane samo 15 kr., toplo priporočamo.

Potrjena šolska knjiga. Naučno ministerstvo je dovolilo rabo Mayr-Kaspretove knjige „Zgodovina srednjega veka“ v srednjih šolah.

Vestnik.

Cesarja Franciška Jožefa I. jubilejna ustanova za učiteljske sirote na Kranjskem: G. Svitoslav Knific, učitelj v pokoju 1:20 gld.

Učiteljski konvikt: Vložna knjižica kmetske posojilnice Vrhniske okolice na Vrhniki št. 4195 48 K. Tiskarna Miličeva v smislu „gospodarskega programa“ za 1. četrtletje t. l. 29:42 K; g. Svitoslav Knific, učitelj v pokoju 2:40 K; g. Leopold Gangl, posestnik i. dr. v Metliki, 10 srečk Ljubljanskega mesta povodom velikih potresov l. 1895 à 1 K; Metliška tombola 60 h.

Nadvojvoda Fran Ferdinand d' Este, določen naslednik avstrijskemu cesarju, je dobil zadnje dni lastno-ročno pismo cesarjevo, v katerem izreka cesar svoje veselje na njegovem popolnem ozdravljenju ter ga imenuje zraven sebe najvišjemu poveljniku vojske, ki bo vodil večje armade. S tem pristojajo nadvojvodi iste časti, kakor generalnemu inspektorju. Za pobočnika dobi štabnega častnika, za ordonanco pa stotnika ali ritmojstra.

† **Nadvojvodinja Natalija,** hči nadvojvode Friderika, feldcajgmajstra in poveljnika 5. voja v Požunu, je umrla dne 24. m. m. v 15. letu svoje starosti.

† **Janez Sima,** c. kr. vadniški učitelj v Ljubljani, je umrl dne 11. t. m. v Gorici, kamor je šel iskat zdravja. N. v m. p.!

Razpis službe. Na dvorazrednici v Vremah je popolniti 2. učno mesto. Prošnje do 30. t. m. pri c. kr. okr. šolskem svetu v Postojini.

400letnica Ameriga Vespuccija. V Florenci so se začele velikanske slavnosti na čast 400letnice, odkar je bil rojen italijanski zemljepisec in potovavec Amerigo Vespucci, po katerem je dobila svoje ime Amerika. Slovesnosti se udeleži tudi kraljeva dvojica in 337 občin z zastavami. Vršil se bode tudi kongres geografov.

Zaveza slovenskih učiteljskih društev bo zborovala letos v Ljubljani dne 3. in 4. vel. srpana.

Iz postojinskega okraja nas vedno povprašujejo, kako to, da slavni deželni odbor ne imenuje na mesto ranjkega deželnega poslanca Lavrenčiča namestnika za c. kr. okr. šolski svet postojinski. Ne vemo sicer, zakaj slavni odbor ne izvrši tega imenovanja, vemo pa, da tako zavlačevanje ni v korist ne šoli, ne učiteljstvu.

Če se ne motimo, je enak slučaj tudi v kamniškem okraju.

Vadniškega učitelja mesto, s prejemki X. činovnega razreda, je razpisano na tukajšnjem c. kr. učiteljsku. Prošnje, naslovljene na vis. c. kr. naučno ministerstvo, je vlagati vis. c. kr. dež. šol. svetu kranjskemu do 15. vel. travna.

Razpor v zavezi štajerskih učiteljskih društev. Nemško nacionalno gibanje je zaneslo tudi v to zgolj stanovsko organizacijo razpor. Mariborski nemški učitelji so bili zahtevali, naj se slovenska učiteljska društva izključijo iz zaveze ter so izposlovali, da so bili na petek sklicani delegatje učiteljskih društev na shod. Na tem shodu so mariborski nemški nacionalci predlagali, naj se štajerska zaveza razdeli na dve skupini, na nemško-štajersko in na slovensko-štajersko. O tem predlogu, glede katerega je izjavil g. Gradišnik, da slovenski delegatje ne bodo glasovali, se je unela daljša, precej ostra razprava. Večina delegatov se je izrekla proti predlogu, naposled je obveljal predlog, naj se sklepanje o predlogih mariborskih nemških nacionalcev odloži do tedaj, ko bodo regulirane učiteljske plače. Mariborski nacionalci in njih maloštevilni somišljeniki so proti temu protestovali in zapustili dvorano. Potem so se vršile dopolnilne volitve. Predsednikom je bil izvoljen Killer, odbornikom pa Gradišnik in Stering. Nezadovoljni nacionalci so se zbrali na drugem mestu in sklenili ustanoviti posebno nemško zavezo; njim se je pridružil tudi v odbor voljeni Stering ter se zaradi tega odpovedal odborništvu. Nacionalci so sicer na shodu popolnoma pogoreli, ali kdor pozna razmere, tisti ve, da se ločitev slovenskih in nemških društev ne da več preprečiti, k večjemu še zavleči.

Iz c. kr. mestnega šolskega sveta. Potem ko predsednik proglasi sklepčnost in otvori sejo, poroča zapisnikar o kurentnih dopisih in pové, kako so bili rešeni, kar se vzame soglasno na znanje. Prošnje dveh učiteljev in ene učiteljske vdove za novčno podporo se priporočilno predložé visokemu c. kr. deželnemu šolskemu svetu. Mestnemu nadučitelju Janku Likarju se prizna druga starostna doklada v znesku letnih 40 gld. od 1. vinotoka 1897. leta. Neki mestni učiteljici se iz zdravstvenih ozirov dovoli do konca tekočega šolskega leta dopust in jo bo v tej dobi nadomeščala kot pomožna učiteljica dobrovoljka Franja pl. Poka. Reši se več prošenj za izpust iz vsakdanje šole. Neki dobrovoljki se dovoli za poskus prestop iz mestne nemške deklinške ljudske šole na mestno deklinško osemrazrednico. Prošnja nekega šolskega vodstva za izposlovanje večjega kredita v svrhu poravnave troškov za dobavo učil se priporočilno odstopi mestnemu magistratu. Končno se rešita še dve interni zadevi.

Družbe sv. Cirila in Metoda kava je izšla. Zaklopniam v narodnih barvah po $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{5}$, $\frac{1}{10}$ kg vsebine in ovitkom je napis: „Kava družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“. Varstvena znamka je podoba sv. Cirila in Metoda. Blago je iz najboljše cikorije. Cene na drobno in debelo so iste, kakor vsaki drugi do sedaj rabljivi kavi. Založnik te kave je Ivan Jebačin, trgovec v Ljubljani, Valvazorjev trg.

Rojakinje in rojaki! Sezite po tej domači kavi, razširjajte ž njo slovensko ime in podpirajte družbo sv. Cirila in Metoda!

Osobito priporočamo našim častitim ženskim podružnicam družbe sv. Cirila in Metoda, da naj v svoji občé priznani vnemi za narodovo korist delujejo v to, da bode leto obsorej rabila sleharna slovenska gospodinja le to izborna domačo kavo.

Pedagogiško društvo zboruje dne 5. vel. travna v Kostanjevi ob 10. uri predpoldne po nastopnem vspredu: